

Personsentrert omsorg - som del av et lederverktøy

Ledelse
Struktur og prosess
Kompetanse
Personsentrert omsorg
Tjenesteyting
Innovasjon og teknologi

Trond Eirik Bergflødt
Rådgiver og spesialsykepleier geriatri
Kompetansesenter for demens

BERGEN
KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

Kompetanse- senter for demens

Hva tilbyr vi

- Informasjonsmaterieill
- Råd og veiledning
- Samtalegrupper
- Pårørendekurs
- Kompetanseutvikling for ansatte
- Musikterapi
- Koordinator Hukommelsesteam

Du kan kontakte oss dersom

- Du har mistanke om demens
- Du er pårørende, venn, nabo eller arbeidsgiver
- Du er fagperson, fastlege eller student
- Du har spørsmål om kompetanseutvikling

Tlf. 53 03 29 75 / 76

demens@bergen.kommune.no

Personsentrert omsorg

- som del av et lederverktøy

Ledelse
Struktur og prosess
Kompetanse
Personsentrert omsorg
Tjenesteyting
Innovasjon og teknologi

Trond Eirik Bergflødt
Rådgiver og spesialsykepleier geriatri
Kompetansesenter for demens

BERGEN
KOMMUNE

«Målet med lederverktøyet er å øke bevisstheten om pasienters verdighet og behov for omsorg og trygghet og å redusere uønsket variasjon. Verktøyet består av 6 tema».

Trygghetsstandard i sykehjem

Et verktøy som skal støtte sykehjemsleder i organisering og systematisk oppfølging av arbeidet med kontinuerlig kvalitetsforbedring i sykehjemmet

Hvordan kan Personsentrert omsorg bidra til

- Å øke bevisstheten om verdighet
- Å identifisere behov for omsorg
- Trygghet og redusert variasjon
- Medbestemmelse pasient/pårørende

Grunnantakelse

- Den omsorgen personalet yter har avgjørende innflytelse på hvordan det enkelte menneske opplever å leve med demens
 - Kitwood 1997

Fra en pasientjournal:

«I dag er Tom veldig rastløs. Jeg har prøvd å få han til å sette seg ned sammen med meg, men han bare fortsetter å gå. Og så snart jeg får han til å sette seg for å spise, tar han ett bit og reiser seg opp igjen og fortsetter å gå...

Jeg vet ikke hvordan jeg kan få han til å slappe av...
all den rastløse gåingen må jo være veldig slitsomt for han».

Dahl, H., Dewing, J., Mekki, T. E., Håland, A. & Øye, C. (2018) Facilitation of a workplace learning intervention in a fluctuating context: An ethnographic, participatory research project in a nursing home in Norway. International Practice Development Journal, 8 (2) [Article: 4].

Hvordan kan Personsentrert omsorg bidra til

- Å identifisere behov?

Personsentrert omsorg – nytte i klinisk arbeid

- **Lete etter «nøkler»**

- Interesser, hobbyer, yrke, nettverk, tema en er opptatt av for tiden, mestringsstil, personlighet
- **Korttidsopphold:** hente inn kritisk informasjon tidsnok.
 - Senest innen 3 dager hos enkelte
 - Sortere ut hva som er relevant å bruke i pasientrelasjon nå
- Skjema: Min livshistorie – hvem er jeg
 - Oversikt over tema fra livshistorien til pasienten

Har vi personsentrert omsorg hos oss?

- Vil ikke legge seg i egen seng for natten - søker mot fellesareal...
- Står opp kl. 05.00 og kler på seg. Motsetter seg morgenstell hele dagen og kvelden.

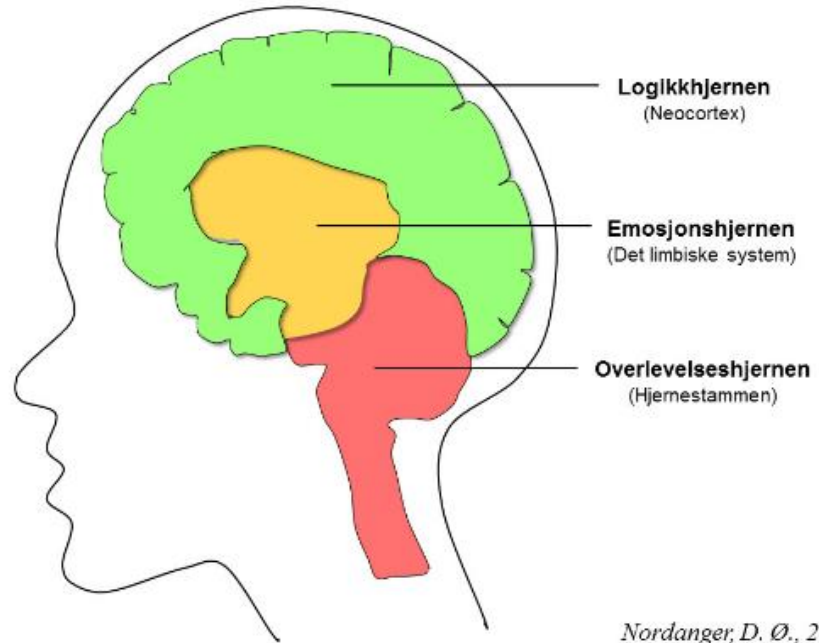

Den tredelte hjernen

- Hjernens utvikling fra oppveksten skjer nedenfra og opp
- Ved Alzheimers sykdom skjer avviklingen ovenfra og ned

Konsekvens:

- Personer med demens har mer behov for hjelp til å regulere egne følelser
- Har større behov for støtte og anerkjennelse enn før

Nordanger, D. Ø., 2014

Personsentrert omsorg

Mål

Personen får hjelp på en måte som passer og opplever brukermedvirkning:

- Å bli tatt på alvor
- Å bli behandlet med respekt
- Å føle tillit og trygghet
- Å få hjelp når behovet er der

Metoder for innføring

- VIPS-praksismodell (fagmøte)
- Marte Meo video veiledning
- TID-veiledning

Forskjell på det kompliserte og det komplekse

Det som er komplisert

- Har **en** oppskrift → en tegning, manual
- Funksjonen mellom delene følger faste mønstre
- Kontroll er mulig (og ønskelig)

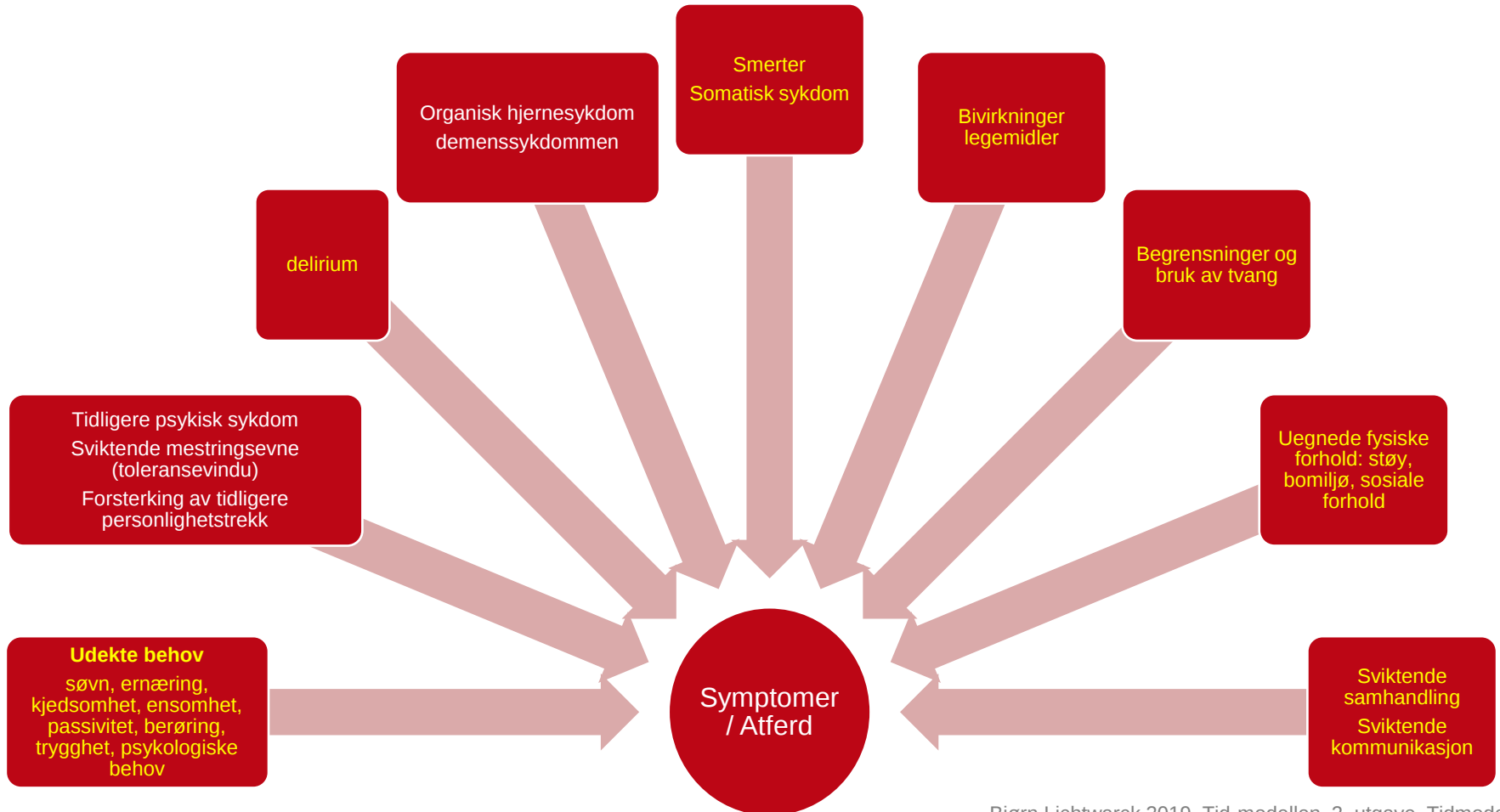

Det som er komplekst

- Har flere komponenter
- hver situasjoner er unik, ting endrer seg → uforutsigbarhet
- Kontroll ikke mulig → kun påvirkning
- Krever kunnskapsbasert praksis
 - F.eks. VIPS-fagmøte

Identifisere behov: hvor kan vi begynne å lete?

Udekte behov

Fysiske

Psykologiske

Symptomer
/ Atferd

Finnes det udekte behov hos Sverre som fører til APSD?

- **Fysiske**
 - Sult, smerte, tørste, eliminasjon, søvn, etc.
- **Identitet**
 - Følelse av kontinuitet med hvem man er
 - Livshistorie bevares av andre eller selv
- **Tilknytning**
 - Tillit og relasjoner
 - Angst øker behov for tilknytning
- **Inklusjon**
 - Å føle seg som en del av
- **Beskjeftigelse**
 - Følelse av medvirkning/innflytelse
- **Trøst**
 - Lindre angst ved å skape trygghet i relasjon

Emosjonell dissonans sin påvirkning på gjennomføring av personsentrert omsorg

- «Sliten i hodet»

- «Vi kan være sliten, og noen ganger helt utslitt, og da glemmer vi å kommunisere på en måte som reduserer agitasjon»

Dahl, H., Dewing, J., Mekki, T. E., Håland, A. & Øye, C. (2018) Facilitation of a workplace learning intervention in a fluctuating context: An ethnographic, participatory research project in a nursing home in Norway. *International Practice Development Journal*, 8 (2) [Article: 4].

- Forebygge slitenhet i hodet

- Veiledning/ VIPS-praksismodell mot slitenhet i hodet (fagmøte) → ikke vent for lenge
 - Ikke bære alt alene
 - Muligheten for å dele og finne løsninger og samle dem i tiltaksplan for pasienten
 - Styrke mestringsfølelsen
 - ha tro på at det vi gjør er det riktige valget
 - Hva gjør vi når pasient motsetter seg...Hva gjør vi før pasient motsetter seg?
 - Spesielt viktig ved dilemma;
 - F.eks: personlighetsforstyrrelser: ramme inn eller la pasient bestemme alt selv
 - Mindre eksponering
 - Planlegge fordeling og rullering av pasientansvar

Seksualitet og demens

- Et veiledningshefte for helse og omsorgspersonell
 - Utgitt i 2020
- Nasjonal kompetansetjeneste, aldring og helse.
- Kan [lastes ned](#) gratis i nettbutikken
- Kjøpes innbundet for 47 kr

Personsentrert omsorg og behandling ved demens

Dette innebærer at helse- og omsorgspersonell:

- Har **kompetanse:** demenssykdom og personsentrert omsorg
- **tolke og forstå utfordrende atferd**
- Gjør seg kjent med bakgrunn, **livshistorie**
- **Tiltaksplan**
- **Tilbyr og motiverer**
 - med aktiviteter tilpasset interesser, behov og ferdigheter.
- Legger til rette for kommunikasjon med **pårørende**

Demens

Nasjonal faglig retningslinje

Først publisert: 16. august 2017
Sist faglig oppdatert: 03. januar 2020

[Kap. 4: Virksomheter skal etablere rutiner for personsentrert omsorg og behandling](#)

